

Hebrew Writers Association in Israel

שמואל יוסף עגנון

Author(s): אברהם ברזידס

Source:

Moznaim /

מאזנים

Vol. No. 1 / 1978), p. 59 כסלו תשל"ט דצמבר

Published by: Hebrew Writers Association in Israel

Stable URL: <http://www.jstor.org/stable/23878261>

Accessed: 22-04-2018 09:18 UTC

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at <http://www.jstor.org/page/info/about/policies/terms.jsp>

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Hebrew Writers Association in Israel is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Moznaim* / מאזנים.

JSTOR

<http://www.jstor.org>

שמואל יוסף עגנון

עצמן באקלימן של ארצות אחרות, לכן השכין בעיר הקודש כל האקלימים שבעולם כדי שיהיה כל אחד ואחד מישראל מוצא כאן את אקלימו, אקלים מקומו הקודם, שהורגל בו".

פגישה אחרונה עם ש"י עגנון

ביום כ"ט שבט תש"ל באתי אל בית-החולים בגדרה, שבו אושפז ש"י עגנון. נשבה רוח סגירית וצלף צליפותיו מטר טורדני. היתה שעת ארוחה, אך הורשיתי להיכנס לחדר-האוכל הכללי.

פגשתי אצל השולחן, כשהוא יושב על כיסא-גלגלים. בחדר עמד חום השולחן, כשהוא חושב על גלגלים. הניע בקושי יד שמאל תוך נגיעה כלשהי בשולי מעילי. נרמזתי איפוא שעלי לפשוט אותו. ישבתי סמוך אליו ואמרתי: באתי להביא לך איחוליהם הטובים של חבריך בוועד המרכזי של אגודת הסופרים. עגנון הסתכל בי ועשה לעברי נענוע-ראש כאומר תודה.

בינתים ניגשה האחות ושאלה אם אני רוצה ומוכן להאכיל את הסופר. עניתי כי מצווה זו אינני רוצה ליתול לעצמי וכי היא ודאי תיטיב לעשות זאת ממני. חייכה האחות ומילאה תפקידה. עגנון אכל מן המוגש במתינות, בלא תיאכון ובהותירו את מנת הלתן, סילקה האחות את המגש. אני הורדתי את מפית הניילון מעל צווארו. הבחנתי או, שידו הימנית חבושה ואינו מסוגל להשתמש בה. ידימיין שהעלתה בכתב את מיטב יצירותיו.

המשכתי לשבת עמו, עם מי שנהג תמיד לשוחח שיחת חכמים, במצב של שתיקה ובינינו רק שיחת עניינים. מה שנמנע ממנו להביע בלשונו נתהבהב במבטיו הרכים, הלחלחים. לבסוף עשה מאמץ להשמיע משהו והתחיל מלמלם למלום לא מובן.

הורגשה אווירה מעיקה, מכאיבה. בעיני נקוד טיפי דמעות ונאנח בחשאי. רגע בטרם צאתי מלפניו מישש את כף ידי בלטיפה חלושה, חרישית, אות-שלום ופרידה.

גם אשתו אסתרליין, המשכילה והמצוינת, העזר כנגדו, אושפזה באחת הקומות של בית-החולים בגדרה, כשהיא נתונה בששטוש ואינה מבחינה במתרחש סביבה. למרות אכסונם במוסד רפואי משותף, היו בבחינת נעלמים זה מזה.

ראיתי את עגנון הנערץ ברפיפותו, רחוק ומעל הפרס נובל, שהוענק לו בפומבי עולמי רב. שבועיים אחרי פגישה זו נאסף אל ארץ דומה –

טבת תשכ"ז*

"כאשר שוחחתי עם הארכייהגמון השוודי, נתגלגלו הדברים לשיחה על אקטואליות. סיפרתי לו מעשה בארמון ישן העומד על תלו מאתיים שנה, ובארמון תלוי שעון, שעמד מלכת ושמחוגיו מראים את השעה שלוש. שעון זה הוא אקטואלי שתי פעמים במעלה-לעלה, כשמגיעה השעה שלוש. אני אינני רוצה להיות אקטואלי ופחד לעורר סנסאציה".

*

על שאָלְתִי באיזו מידה מסוגל תרגום לשקף את המקורי ענה: "אשה יפה רואים דרך כל הצעיפים ולאשה מכוערת גם פנים גלויים לא יעילו. אשרי מי שזוכה לקרוא ספר במקורו ושום תרגום אינו עשוי לשקף את המקור בדיוק. הוא הדין גם לגבי דברי, שתורגמו לשפה זרה. לא שבעתי נחת ממרגמי הלועזיים".

אמרתי לעגנון: שמעתי פעם מפי ביאליק, תרגום נטול-טעם למה הוא דומה? לנשיקה, אשר לשון אינה נוגעת בלשון ושפה בשפה. הנשיקה כנתונה מבעד למטפחת. השיב: "ביאליק צדק. תרגום מחייב דקוּת-אמת בין היוצר המקורי למתרגמו ואם סגולה זו חסרה, העיקר חסר והתרגום פגום, הסיפוק ממנו והלאה".
עם זאת סיים עגנון: "אינני נואש. מכל תרגום נשאר משהו. כל העולם מתורגם וכל מה שאנו יודעים זה תרגום של תרגום".

עגנון ממליץ בשבתי ירושלים

פעם, באייר תשכ"א, בהיותי בירושלים, סרתי אל שמואל יוסף עגנון. בשיחה השמיעני דברי תרעומת על הרעש שמקמים האוטובוסים החולפים ליד דירתו בשכונת תלפיות, שבה התגורר. עם זאת השמיע שבחים על עיר מושבו ומעלותיה.

בתו אמנה ירון כללה בספרו "פתחי ספרים", עמ' 136, את השבחים שהפליג בהם: "הקדוש ברוך הוא השכין בעיר את כל האקלימים שבעולם, מפני שגלוי וידוע היה לפניו, שעתידי ירושלים ליחבר וישראל לגלות מארצו ולהיטלטל לכל המקומות שבעולם ועתידים הם ברחמי לחזור לירושלים, שמה לא יוכלו לעמוד באקלימה לפי שכבר הרגילו

* תוספת לרשימות בספרי "פגישות ודברים", הוצאת מסדה, 1976, ע' 226-232.